

საბჭოთა

გაზეთის ფანი:
წლიურად 9 მან, ნახევარი წლით 5 მ., თვიურად 4 აბ ცალკე ნუმერი ერთი შალრი **დავატებით** 7 კ. წლიური ხელის მოწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილად გადახადონ. ხელის მოწერის დროს 4 მ., დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილად

განცხადების ფანი:
ჩვეულებრივი სტრუქტონი ზარბაზნით ზეტიტი ღირს 1 მ. უკანაგონი სხვა ადგილებიდან კავშირის დასადგენად ბულ განცხადებათა ფასი სტრუქტონი უკანა ტი ტექსტის წინ 80 კაპ., უკან 20 კაპ. გლობალური განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ ნაშუადღევს 2 საათ. ღირს 4 მ. 2 საათს შემდეგ 5 მან.

რედაქცია და კანტორა იმპერიალი თბილისი ქ. 16. მიქაბაძის სახლში.

№ 454 **ეკველდური საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი.** № 454

ელექტრო „ამპირ“ თეატრი
სუბსაბიდან 6 ოქტომბრიდან
რეპერტუარი **რეპერტუარი** **რეპერტუარი**
დრამა 4 ნაწილად **გადასახლება** დრამა 4 ნაწილად
პროდუქცია **პროდუქცია** **პროდუქცია**
პირველი უნიკალური ნაწარმი

ანონსი: რეპერტუარიდან, 10 ოქტომბრიდან
თავისუფლების ძალი
საუკეთესო ფრანგ მისიონარის მონაწილეობით. მთელი სურათი ფერადი მონაწილეობით

ელექტრო „რალიუმ“ თეატრი
სუბსაბიდან, 6 ოქტომბრიდან, განსაკუთრებული პროგრამა:
სიცოცხლე-სიცოცხლისათვის
(თითო კურსსა და დრამისათვის თითო ტყვია სისხლი). კინო-ლიტერატურა 6 ნაწილად უკანაგონი რეპერტუარიდან. ეს სურათი მონაწილეობით და პეტროგრადში შედგენილი 18 დღე. მონაწილეობით.

ანონსი: რეპერტუარიდან, 10 ოქტომბრიდან
ნაპოლეონის ძალის ვაჟის შტაბი
მსატრეო დრამა 4 ნაწილად ცნობილი იტალიელი დამაზო ქალის ფრანკის პეტროვის მონაწილეობით.

დაიხედა „სოფლიო ისტორიის სახელმძღვანელო“ პირველი ნაწილი **მედიკალინური და პირველადი დახმარების** კურსი. გამომცემი თ. მთავრიშვილისა და ა. მ. წიგნის ქალაქისა. ფასი წიგნისა 6 აბანი.
იხილეთ და მალე გამოვა ბ. ს. კორკაძის მიერ შედგენილი ქრისტიანობის „ჩვენი ახალი მწერლობა“ და ბ. ვ. ვიფინის მიერ შედგენილი ალგებრა ქართულ ენაზე. 10—1

გაზეთ „საბჭოთა“ რედაქცია
პატივისცემით მოგვანებს თავის წლიურ ხელის მომწერლებს დაახლოებით ხევდრი ფულის შემოტანა.

მედიკალინური გაბრიელ იოსების მედიკალინური დაბრუნება და განახლება ავადმყოფების მიღება. ელექტრონიკისა და სინათლის კამერები. შინაგანი ნერვებისა და ვენერული ავადმყოფობების. ავადმყოფი მიიღებინ დილის 9—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ.
ფ-8 ალექსანდრე ქ. საკუთარი ს. თ.

მედიკალინური ი. ნარბეული ქალაქი. საავადმყოფოს ორდინარი. **დაბრუნება და განახლება** ავადმყოფების მიღება დილით 12 1/2—2 საათ. საღ. 6—8 საათ. მიიღებს მსოფლიო კანისა და ვენერული ავადმყოფობების. ავადმყოფი მიიღებინ დილის 9—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ.
მისამართი: ლავრაძის ქუჩა, ალიბეგოვის სახ. ტელეფონი № 135. თ.

ექიმმა ალექსანდრე მამიძის ძე **ანატოლი** განახლება ავადმყოფების მიღება (ქაღურ, ვენერული და შინაგანი) ავადმყოფებისა ეკველდურ დილის 11—2 საათამდე, საღამოს 6—8 საათამდე. მუშაობის და დახმარების ქ. კუთხე, სახლი № 3 ტელეფონი № 101.

დოქტორი მელიქიანი
ლიბირი ალექსანდრე მამიძის
დებულობს ბავშვთა და შინაგანი სნეულებით ავადმყოფებს მუდამ დღე, მხოლოდ დილის ათი საათიდან თორმეტამდე.
გენერლის ქუჩა, საკუთარი სახლი. 10—2 დღე. გამ.

მასაჟისა და სახის სამკურნალო კანონები
გარეხე ტ. გალანდიაძისა.
ეკველდურ მასაჟით, საკუთარ ვარჯიშებით. ვსობს სხეულს: მუწუხებს, ნაღვეს. კორფს, მუცელს, ხედავს, ხედავს და ეკველდურ სახის ავადმყოფობას, ამასთან უნდა უყვარს და ავადმყოფი ნამდვილად ვარჯიშს თავზე განის ქერტლს, ანუ ქეტერს ჩემკანე ასად გამოავლინა წამლის საშუალებით. ქეტერის მასაჟის შემდეგ თმა სრულად აღადგინდება და იღებს სისამაფე ფერსა და სიბრტყეს.
ავადმყოფები მიიღება დილის 9—2 დღე და საღამოს 4—6 საათ. რეკა და დარეკება ათი შური. მისამართი: დადიანის შესახვევი, გ. გასტავის სახლები. № 37.
304—1—თფთ.

მედიკალინური მოწოდებებს ყველა კლასებისათვის. პირობები ხელსაყრელია. პირობების გაგება შეიძლება ეკველდურ—ივანოვის ქ. სახ. ვ. კილიძის. შესავალი გაზ „მეგობრის“ რედაქციის ბინიდან.

მედიკალინური მ. მ. კონსტანტინიძე უტრის ყვავილს, უკეთეს ნემსებს, ეხმარება მშობიარეთ და აძლევს ავადმყოფთ რჩევა-დარიგებას ყოველ დროს. ალექსანდრე ქუჩა, სე. თეოდორის სახლი, ფილიპოვის მხარისა ზინდანიძე.

მსოფლიო ომი.

დეკემბერი (ეტრატორის დეკემბრის საკონტრასტის)

დასავლეთის ასპარაზი.
პარიზი. 4 ოქტომბერი. საღამოს ოფიციალური ცნობა. სომხის მთელ ასპარაზზე გახურებული საარტილერია ბრძოლა. ბელლო-სანტერის აღმოსავლეთით გერმანელთა ორი ახალი იერიში იხე, როგორც წინა დღეები, მარჯვენ მთავრით და მტერი შესამჩვევად დაეხარა. დანარჩენ ასპარაზზე მდგომარეობა ჩვეულებრივია.

მფრინავთა მოქმედება. ამენონში გერმანელმა მფრინავებმა ყუმბარები ჩამოყარეს, სამხედრო ხასიათის ზარალი არ მოუყენებიათ.
პარიზი. 4 ოქტომბერი. ბელგის ოფიციალური ცნობა. ღამის განმავლობაში მთელ ბრძოლის ხაზზე კლესტერული მებრძოლის სახლად მარჯვენ იმოქმედეს; გერმანელთა სანგრებიდან 20 კაცი ტყვედ წაიყვანეს. დღეს დიქსიოდეს ნაწილში და აგრეთვე ბურინგესთან საარტილერია და ხელის ყუმბარებით ბრძოლა მოხდა.

იბალიის ასპარაზი.
რომი. 5 ოქტომბერი. მთავარი ბინის ცნობა. 2 ოქტომბრის დღეს და 3 დღით მტერი იერიშის მოტანას სცდილობდა, მაგრამ უკუ ვაჭკივთ იგი. მთელ ასპარაზზე უამინდობაა, რის გამოც არტილერია სუსტად მოქმედებს. მივში თოვლი მოვიდა.
რომი. 4 ოქტომბერი. მთავარი ბინის ცნობა. მთელ ასპარაზზე ჩვენი ჯარი პოზიციებს ამგრებდა. მოხდა ზარბაზნების სუსტი სროლა. ეტროპიციის აღმოსავლეთით და სიმაღლე „208“-ზე, რამდენიმე ადგილობრივი ბრძოლის შემდეგ, ჩვენი პოზიციები განვადრკეთ, და ტყვეები წამოვიყვანეთ.

რუმინის ასპარაზი.
ბუჩინა. 5 ოქტომბერი. მთავარი ბინის ცნობა. 2 ოქტომბრის დღეს და 3 დღით მტერი იერიშის მოტანას სცდილობდა, მაგრამ უკუ ვაჭკივთ იგი. მთელ ასპარაზზე უამინდობაა, რის გამოც არტილერია სუსტად მოქმედებს. მივში თოვლი მოვიდა.
რომი. 4 ოქტომბერი. მთავარი ბინის ცნობა. მთელ ასპარაზზე ჩვენი ჯარი პოზიციებს ამგრებდა. მოხდა ზარბაზნების სუსტი სროლა. ეტროპიციის აღმოსავლეთით და სიმაღლე „208“-ზე, რამდენიმე ადგილობრივი ბრძოლის შემდეგ, ჩვენი პოზიციები განვადრკეთ, და ტყვეები წამოვიყვანეთ.

ლონდონი. 4 ოქტომბერი. ბრიტანის ბანაკის დილის ცნობა საფრანგეთიდან. (?) ჩრდილო-დასავლეთით მტრის სანგრებში შევეჭკრეთ. დანარჩენ ასპარაზზე არაფერი საყურადღებო არ მომხდარა.

აღმოსავლეთის ასპარაზი.
პეტროგრადი. 5 ოქტომბერი. უმაღლესი მთავარსარდლის შტაბისგან. დ. ოზერის სამხრეთ აღმოსავლეთით გერმანელებმა ჩვენ სანგრებს მოშაბული გახეზიანი ყუმბარები დაუშინა. ორჯერ იერიში მოიტანეს ჩვენ პოზიციებზე, მაგრამ სროლით მოვიგერიეთ. კორიტინის ჩრდილოეთით მდგარი ბრძოლა გრძელდება, ყველა კონტრ იერიში მოგერიებულ იქნენ. ერთერთ ჩვენი პოლკის უფროსი ცხლახან დაჭრილ პოლკ. აგრეთვე მეორედ იქნა დაჭრილი იმ დროს, როცა თავის პოლკი საიერიშოდ მიჰყავდა. კუროპატინის ჩრდილოეთით რუსის ჯარი მოულოდნელად თავს დაესხა გერმანელებს და დაზარალა. ბოლოშოვცის მტრს მდგარი კონტრ იერიშები მოაქვს, რომლებსაც ჩვენ სროლით ვიგერიებთ. კერძო ზოხთან და დორნაგატრას ახლოს მოწინააღმდეგის ყველა იერიში მოვიგერიეთ. კარპატებში თოვლი მოდის და ზოგან ბურუსია.

კავკასიის ასპარაზი.
მთავარსარდლის შტაბისგან. 2—3 ოქტომბრის განმავლობაში ერძინჯანიდან 60 ვერსით სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ, სულიდავის ქედზე მდგომ ჩვენი ჯარის წინააღმდეგ ოსმალითა და ქურთთა ძლიერი რაზმი იერიშით წამოვიდა, მაგრამ მუდამ სროლით იგერიებდნენ. დობრულუსთან ჩვენმა არტილერიამ მტრის სახლავა საფრენი ჩამოავდო, რომელიც ჩვენსა და მოწინააღმდეგის სანგრებს შუა ჩამოვარდა, აფეთქდა და დაიწვა.

აღმოსავლეთის ასპარაზი.
ლონდონი. 5 ოქტომბერი. ბრიტანის ოფიც. ცნობა. 4 ოქტომბრის საღამოს და დღეს ნევილსენვასტას, ვიტსხოტთან და იპრის ჩრდილო-აღმოსავლეთით მტრის პოზიციებს ვუშენდით. ანკრის სამხრეთით მნიშვნელოვანი სიძლიერის საარტილერია ბრძოლა სწარმოვებ, გუშინ კარგ ამინდი იდგა, რის გამოც პარში მოქმედება გაცხოველდა. ჩვენმა მფრინავებმა კარგად დახვედრეს და ყუმბარები დაუშინეს მტრის პოზიციებს და სამხედრო საწყობებს, კარხებს და გზებს. ბევრჯერ მოხდა პარში

აღმოსავლეთის ასპარაზი.
პარიზი. 4 ოქტომბერი. საარტილერია ბრძოლა გრძელდება. განსაკუთრებ

ბით სასტიკია იგი ვარდასის მარჯვენა ნაპირზე ბელივოდა ჩერნისთან სერბიულეზმა ბულგარელთა კონტრიერიშები მოიგერიეს.

რუმინის ასპარაზი.
ბუჩინა. 4 ოქტომბერი. რუმინის მთავარი ბინის ცნობა. ჩრდილოეთით ტოლგესის (ტულდევი) დასავლეთით ავსტრიელთა იერიშები მოვიგერიეთ, ბრძოლა გრძელდება. მოვიგერიეთ აგრეთვე მტრის იერიშები ვიკაზის ველზე. ჩვენმა ჯარმა პოზიციები შეინარჩუნა. ტროტასის ველზე ავსტრიელებმა ავასას მიალიწეს. ბრძოლა გრძელდება. უზულოს ველზე მოწინააღმდეგე სახლავის გაღავალით აქ ჩვენმა არტილერიამ მტრის ერთი ბატალიონი განადგურა. ტყვედ წამოვიყვანეთ 5 მ კაცი და 2 ტყვის მურქვეველი ხელო ვიგდეთ. ოიტუმის ველზე ფრიად სასტიკი ბრძოლა მოხდა, რომლის დროსაც სახლავარზე მდებარე პოზიციები ხელიდან ხელში გადადიოდა; აქ ბრძოლა გრძელდება. კოზის და ზიბლას შუა მოწინააღმდეგის მცირე რაზმები სახლავის მოადგნენ, მაგრამ მოვიგერიეთ. ვუზეს ველზე ჩვენმა ზარბაზნებმა მტრის სანგრები დაატოვებეს და უკან დაახვიდნენ; აქ 140 კაცი დაატყვევეთ. ტაბლა უტუზის ხაზზე ჩვენმა ჯარმა ვამაბუხუეს (ბოდავამა) მიადიწეს. ბრატო-ჩაბრ-დელცის ხაზზე მცირე საარტილერია ბრძოლები სწარმოვებ.

ურნალ-გაზეთებიდან.

ამერიკის შვერთებულ შტატების მთავრობის შეკითხვაზე, თუ რა მიზანი აქვს გერმანიის წყალ ქვეშა ნავების თარეშს ამერიკის სანაპიროებზე, გერმანიის ელჩმა ბერნსტორფმა უპასუხა, წყალქვეშა ომის განახლების მიზნით ხელი შეუშალოს ამერიკიდან იარაღის მიწოდებას ჩვენი მტრებისადმი.

თუ როდენათ გაადიდეს ინგლისში გადასახლები სამხედრო ხარჯების გასაძლეულა სჩანს იქიდან, რომ შამოსავალი იქ ავიდა უკვე 3193 მილიონამდე. პირდაპირი გადასახლები ომის გამოცხადებამდე იყო 679 მილიონი, რაიც ამ ემედ ასწეს 1262 მილიონამდე.

რუსეთის პოლონეთი ამ ჟამად გერმანიის და ავსტრიის ხელშია. ეს უკანასკნელები პოლონეთს პირიდან და მოუკიდებლობის ადღეგანსა და თავისუფლების მინიჭებას.

საბერძნეთის მთავრობა, თითქო ჩუმს მომილიზაციას ახდენს, ყველა კაზარმები, სკოლები, სასწავლებლები და სხვადასხვა საზოგადო დაწესებულებანი ჯარებით აავსო. სჩანს საბერძნეთი უნაღებად დიდი ამბებისათვის. თუ ვის წინააღმდეგ აღმართავს იგი მახვილს, ამას ასლო მომავალი დავანახებებს.

ამერიკის შვერთებულ შტატების ფლოტი შეუდგა სანაპიროების გამო ცვლევას იმ მიზნით, რომ აღმოაჩინოს თუ სადა აქვს ბაზა გერმანელთა წყალქვეშა ნავებს.

გერმანელებმა, როგორც ბევრგან სხვანაირად მოკავშირეთა კალიონებში პაროკოშიც ამბოხების ცეცხლი დაანთეს. მათის ჩაგონებით პაროკოს უფროსი ფაისულა აჯანყდა და მის მივხრო დიდ ძალი პირები.

ომის ღლიური.

ალმოსავლეთის ასპარაზი. ოზბეკიანთან რუსების პოზიციებზე ვერმანელებს ვერ მოუხმებელი გახებიათ ყუმბარები დაუშენით და შემდეგ ორი მძლავრი იერიში მიუტანათ, რის შემდეგაც ძლიერი ბრძოლა გაჩაღებულა. კოსტინცასთან მკაცრი ბრძოლა სწარმოებს. კურაპატინის ჩრდილოეთით ვერმანელებს მდგარი იერიშები მოჰქონდათ, რომელთაც რუსები იგერიებდნენ. აგრძელებდნენ იერიშებს, მოაქვეთეს ავსტრიელებს დორნა ვატრასთან.

წიკანის ასპარაზი. ერთგვიანიდან 60 ვერსის სიშორეზე სულაგის მთის წინააღმდეგ ორი დღის განმავლობაში ოსმალები და ქურთთა ძლიერი რაზმები იერიშები მოჰქონდათ, რუსის ჯარი მუდამ იგერიებდა მათ. დობრედუსთან რუსის არტილერიამ ოსმალთა საზღვაო საფრენი ჩამოაგდო და გაანადგურა.

დასავლეთის ასპარაზი. იბრთა ინგლისელებმა გერმანელთა პოზიციებს ზარბაზნების მკაცრი სროლა აუტეხეს. სომხის ასპარეზზე მდგარი საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებს. ბელთა-სამტერის აღმოსავლეთით ფრანგებმა გერმანელთა იერიშები მოიგერიეს. სოფ. სან-სარტაშელის ერთი ნაწილი ფრანგებმა დაიპყრეს. გერმანელებმა აქ ფრანგთა რამდენიმე სანგარი დაიპყრეს, მაგრამ ფრანგებმა მოიგერიეს. ვერნი-სანტერთან გერმანელებს იერიში ფრანგებმა მოიგერიეს. ბელგეთში თითქმის მთელ ასპარეზზე ბულგარელთა მხედრები მარჯვედ მოქმედებდნენ. ამას გარდა აქ მკაცრი საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებს. სომხის ასპარეზზე კარგი ამინდის წყალობით საფრენთა მოქმედება ფართოდ სწარმოებდა. ინგლისელთა მფრინავებმა გერმანიის მიწა-წყალზე ყუმბარები ჩამოყარეს. ფრანგებმა გერმანელთა 3 საფრენი გაანადგურეს, ერთი კი აიძულეს დაბლა დაშვებულიყო. აგრძელებდნენ ჩამოაგდეს ერთი საჰაერო ბუმბუტი. მოკავშირეებმა 6 საფრენი უგზო უკვლავ დაცარეს, ხოლო ერთი კი გერმანელთა ზარბაზნებმა ძირს ჩამოაგდეს.

იტალიის ასპარაზი. უკული ამინდის გამო მოქმედება შესუსტდა ზოგ ალავას მხოლოდ საარტილერიო ბრძოლა.

რუმინის ასპარაზი. მთელ ასპარეზზე ავსტრიელებს რუმინელების წინააღმდეგ იერიშები მოაქვო ვუციის ვაკე გორაკზე ავსტრიელებმა რუმინელებს უკან დახვედნეს. სევროკოთან და ვიკაზთან ავსტრიელებს იერიშებს იგერიებდნენ. ტროტსთან ავსტრიელებმა საზღვარი გადალახეს და ავასს მიადიეს უზულთან რუმინელებს ავსტრიელები შეუვიწროვებიათ ოიტუზთან რუმინის საზღვარზე პოზიციები ხელიდან - ხელში გადაიოდა. ბუზეს ველზე რუმინელებმა ოდნე წინ წაიწიეს. რუკარის მიდამოებში რუმინელებმა მატეარის ბორაკისკენ უკან დაიხიეს. დუნაზე ზოგან ზარბაზნების სროლა ორივე მხრით. დობრედუსში სიწყნარა.

გაიმდონის ასპარაზი ცენტრში ზარბაზნების სროლა სერბელებმა ბულგარელთა კონტრ იერიშები მოიგერიეს.

მხოლოდ დასაწყისია ეს ბრძოლები ფართე შეტევისა, თუ არა—ამას შემდეგში შეეცდებიან ვინაიდან ყველაფერი დამოკიდებული იმაზე, თუ როგორ წავა საქმე მუშაველ ასპარეზებზე.

ამას გარდა ისიც არის აღსანიშნავი, რომ ბრძოლების განახლებისთანავე ამ ასპარეზზე ბრძოლის სასწრაო არ ვადახრილა ერთხანად ავსტრიელებისაყენ.

ზოგ ალავას თუ ავსტრიელების ძალუმი იერიშები მათ სასარგებლოდ გვირგვინდებდა, სამაგიეროდ მეორე ალავას რუმინელებმა მგრძობიან თავის პოზიციებზე, ინარჩუნებდნენ მათ და ხანდახან კონტრ იერიშების შემწეობით ავსტრიელებს ავიწროებდნენ და უკანაც ახვედნენ.

ყოველ შემთხვევაში ავსტრიელთა იერიშებს არა აქვთ მხოლოდ ადგილობრივი მნიშვნელობა და ერთი მიზანი აქვთ.

ტრანსილვანიის საზღვარზე ბევრ ალავას მიადიეს ავსტრიელებმა და ზოგან გადასცილდნენ კიდეც და ეს კი რამეს ნიშნავს.

რაოდენიმე დღეში უქვევლია, მდგომარეობა უფრო ნათელი გახდება და ამ ბრძოლების მიზანიც ცხადი იქნება.

თანაუკვრნობა!

საქართველო რუსეთის ახლო მდებარეობს, მისგან მისგან ქართველთა და რუსთა შორის ძველთაგან იყო და მეცხრამეტე საუკუნეში შეტანილი ვაჭრები.

მოსალოდნელი იყო, რომ ეს ორი მეზობელი ერთ ერთმანეთს ახლო გაიქცნობდა, თავის აკარებს ერთმანეთს გაუზიარებდა და ეს ახლო გაეცნობა მათ სავრთი კულტურასაც დაეტყოდა. მიუხედავად ყოველი მოლოდინის, რასაც ვხვდებით მერვე საუკუნის დასაწყისში?

რუსეთი საქართველოს კარგათ ვერ იცნობს. არა თუ დაბალი ხალხი, თვით ინტელიგენციაც უვითა ჩვენი ქვეყნის წარსულსა და აწმყსი. დიდი გულგებრობა დღეს ჩვენსა და რუსეთის საზოგადოების შორის. ეს ძლიერი საკვირველია, მაგრამ სინამდვილე კი არის!

ბევრი ცნობილი მოღვაწე რუსეთში, რომელიც საქართველოში არც კი ყოფილა; ქართული ენის მკოდნერუს მოღვაწეთა და მწერალთა შორის ძლიერი იმეათი შემთხვევა;

კავკასიის ისტორიის გეოგრაფიის, გეოლოგიის და სხვა მეცნიერული დარგის მკოდნე თვით პროფესორთა შორისაც ცოტაა.

უნივერსიტეტის კვლევებში პროფესორის პირთ ასეთი უცნაური რამ გავვიგონია: თამარ მეფე ზღაპრული პიროვნება და არა ისტორიული, ეს ქართველების ცოცხალი ოცნების ნაყოფია; ქართველებს საკუთარი კულტურა არა

ჰქონიათ და გერმანიულს მხოლოდ მეცხრამეტე საუკუნეში გაეცნვნენ. ერთი, მაღალ საფეხურზე მდგომი პირი, მთავრობას უმტკიცებდა ქართველთა ეკლესიის საკუთარი წმინდანები არა ჰყავსო. უმეტესობას ჩვენი ქვეყანა ზარბაზნებისა და ვერსებების ზონით და აქ მტაცებლობას და კაცის კვლა-ჩხვიის შეტი თუ რამე ხდება, წარმოადგენილიც არა აქვს. რატომ უნდა, რუსეთის ინტელიგენციას ჩვენი ზოგან არ ესმის და რუსულ პრესაში ბევრ სიცალებსა აქვს ადგილი.

ამ გაუგებრობაზე, როგორც კარგი ნიდაზე, ფებს იკიდებს ჩვენი ახლოვლი მტრების დაბალი სურვილები, რომ ჩვენზე ცუდი ხმები გაავრცელონ, ჩვენ რუსეთის საზოგადოება და მთავრობაც გადაგვატყობონ.

რუსეთის ქურთულ-გაზეთებში ხშირად შესვლებით ისეთ წერილებს საქართველოსა და ქართველების შესახებ, რომელთა შინაარსი ან ცილისწამებას შეიცავს, ან ბრალდებას. ექვს გარეშეა, რომ ზოგიერთ წერილს მიზნათა აქვს ჩვენი ქვეყნის შესახებ ყალბი აზრი გაავრცელოს და ამით ვინმე ჩვენ მტრის ასამოვნოს. ვინც ამგვარ წერილებს კარგათ არ ჩაუკვირდება და ვინც ჩვენ ქვეყანას დაახლოვებით არ იცნობს, ის ვერც მიხვდება, რომ ესა თუ ის წერილი განზრახ მავნებელი მიზნით დაწერილია და სიმათლეს დასაძებობს.

სამწუხაროდ, ზოგიერთი რუსული გაზეთი (პროგრესიულიც კი) თითქმის ცდილობს, რომ ჩვენზე ყველაფერი უარყოფითი ხანგამისით აღნიშნოს და კარგი რამე არაოიღეს არ ახსენოს. ამ საქმეში რომ არაწმინდა სული მუშაობს და მას ბევრად უფრო ისტყის სიწმინდემი ბოროტება შეაქვს, ეს ჩვენთვის ცხადია, მაგრამ ჩვენი მხრით ეს უპასუხობ რჩება და ათასში ერთხელ თუ გამოვჩნობურეთ, ისიც ქართულ გაზეთებში და არა რუსულში; ასე რომ ჩვენი პასუხი ისევე ჩვენთვის იწერება და არა მისთვის, ვისთვისაც უფრო

საქიროა მავალთისთვის შორს ნუ წავალით: ამას წინათ რომ რუსულმა გაზეთებმა ერთმანეთს შესახებ განვამო ასტყეს და ქართველები ბნელი სახელით მოგვანთლეს, განა ამას პასუხი მივეცი? ჩვენ კი ვიცით, რომ ამ წერილების კილო მომხმებისაგან ნაკარანაგვი იყო, მაგრამ სხვამ გაიგო? ეს წერილები რუსული ასოებით დაიბეჭდა, თორემ სუნი და შინაარსი მათი სასებებით მომხმური იყო, მაგრამ უხედავობა ისაა, რომ ეს ჩვენ ვიცით და არა იმ ფართო წრეში, რომელიც რუსული გაზეთებით იყვებება და რომელთა მსაფლმხმებელია ასეთ წერილებზე შევდებო.

ფრალა საქიროა, რომ ყველა კარგათ გვეცნობდეს, თუ გვინდა რომ დაფასება

გვექნეს, თუ გვინდა შესაძლოა პატვიცემით მცვეპყრან უმეველათ, უნდა გაეცნონ, სასებებით უნდა გაეცნონ დადებითი და უნდა გაეცნონ წესიერი და სამართიანი ხასიერისკენ ლოდ მაშინ არის მოსალოდნელი, რომ

ეს ჩვენი შორის ნამდვილი ვაცნობა მოხდება. ჩვენი ღირსება სასებებით გამოხანს ჩვენი წარსულიდან, ჩვენი ისტორიული ცხოვრება ცხადი საბუთია ჩვენი ერის საქმიანობისა და გონიერებისა. ვისაც უნდა გავიგოს ქართული კულტურის სიმალე, მან ქართულსა, ყოველ მხრივ უნდა შეისწავლოს ჩვენი წარსული. ჩვენი თნორგრაფიული თვისებები თითო ოროლა ფაკტი და ვაზეთის ფურცლებზე მოთავსებული ნაქარევი და თანაც ყალბად შედგენილი კორესპონდენციით არ გამოიხატება. ვისაც ჩვენი ვაცნობა უნდა მან ისიც უნდა გაითვალისწინოს, რომ ოფიციალური მიწერ მოწერა და ზოგიერთი ბოროტი მოხელის მთავრობისაღმ მიხედვება ხშირად სრულიად არ ეთანხმება სინამდვილეს. ვინც ჩაუკვირდება ისტორიას, ამჟარად დაინახავს, რომ ბედმა ქართველებს ბინათ კეკლევი ქვეყანა არაგუნა და ქართველები განგეზამ ფაქიზი თვისებებით აღჭურვა, მაგრამ აუბედუროდ ეს იშვიათი ხვედრი შექნა მიზეზთა მხოლოდ ერთმის გადატეგრებასა და დაუსრულებელი სისხლის ღვრისა. ტანჯვით შევიანათ ჩვენი თავი და ტანჯვა მოგველის მომავალშიც, სანამღი ჩვენი მტრები ჩვენდამი სამართლიან მოქტვეას შეიგნებდნენ.

დღევანდელ პირობებში ერთი საშუალება ამისია რომ რუსეთის საზოგადოებას ჩვენი თავი ვავაცნოთ და ჩვენი ცხოვრებისაკენ ყურადღება მოვაქტვეითარის ჩვენი ისტორიის, ლიტერატურის და ეთნოგრაფიის რუსულ ენაზე გამოქვეყნება ეს ადვილი საქმე არ არის, მაგრამ რამდენათაც ძნელია იმდენათ სასარგებლოა. დიდი ხანია ვფიქრობდით რუსეთში ქართული ორგანოს რუსულ ენაზე გამოქმედებას და ახლა ეს განზრახვა თითქმის სრულდება.

თუ ეს საქმე მოეწყოა ფრალა სასიმოკრო და სასარგებლო რამ იქნება. ერთი კარგი საფუძვლიანი ლიტერატურული ორგანო დიდ საზოგადოებას დაგვახლოვებს და მოახრავნე ნაწილს ვავაცნობს თუ ამ საქმე ფები მოიკიდა შემდეგ მიუფლი სისტემატიური გამოქმედობა დაიწყება რუსულ ენაზე ჩვენი საყურადღებო განძის და ეს მსოფლიო ყურადღებას მიიპყრობს. გამოაჟარავდება ის რაც მტრის არ იანება და ქეშმარიტების მიმდევარს კი სასიამოვნოდ დარჩება. ეს იქნება საუკეთესო საშუალება მავნე პირების ასაღამგავად. დღეს ნიადაგი მზად არის და ასეთი ეროვნული მისწრაფება ჩვენში თანგაძნობით მიიღება. სიამოვნებით მივეტებოთ ამ განზრახვას და ვეცდეთ საერათო საუნჯეში კერძო წვილილი შევიტანოთ.

ტრიაფან ჯაფარიძე.

სამხედრო მიძინილება

გუშინდელ დღეებში საქიროა მივაქცით განსაკუთრებული ყურადღება რუმინის ასპარეზს, კერძოდ მის ჩრდილოეთ ნაწილს დობრედუს კარგა ხანია სამხედრო მოქმედება სრულიად შესწყდა და მკაცრონის მიერ დარაზმული ბულგარელთა ჯარი ტრანსილვანიის ავსტრიელთა შეტევას უტდის. მდ. დუნაზე ძნელია სამხედრო მოქმედების დაწყება, ამისათვის დიდი ჯარები და ტენიკურის საშუალებებიანი საქირო და ამვე დროს კი დუნაის ვადლახება არ წარმოადგენს საქიროებს ბულგარელებისათვის, გარდა იმ ნაწილს რომელიც დობრედუს უდგება. მოლდავია ბუკოვინის საზღვარზედ

არ სწარმოებს საყურადღებო ბრძოლები ამის მიზეზი ის არის, რომ ამ მხრივ წინ წაწევა არ იქნებოდა სასარგებლო ავსტრიელთათვის და ვერ დაუახლოვებდა იგი წინ წაწევა მათ მიზანს. თუ იქ ბრძოლები ხდება ხოლომე, მათი მიზანია მხოლოდ უფრო დასავლეთით მოქმედ ავსტრიელების ჯარის ზურვის დასაფარავად აწარმოებდნენ მათ

როგორც ჩვენს ერთ-ერთ მიმოხილვაში აღვნიშნეთ ავსტრიელებმა წინ უნდა გაილაშქრონ ტრანსილვანია-ვალახიის საზღვრის აღმოსავლეთ ნაწილში, რადგანაც ამ შეტევის მიზანი იქნებოდა: ბულგარელთა დობრედუსის არმიის შემწეობით რუმინის გადატყრა.

ესლანდელი ავსტრიელთა შეტევა რუმინის წინააღმდეგ მეორეა დღიდან რუმინის ომში ჩარევისა.

გახსენეს! ამოადაგეს!

(ესეზი).
(თანამედროვე ტურნაქებიან).
დღესაღ ჩემს ძმას ქრისტეფორეს,
„ვა საუფრობო ბოლო თავსა
ამუდარებს, აწეწარებს“.

ერთხელ კიდევ გადავხედავ ჩემ ვენახს... ერთხელ კიდევ დავსტყები მისი ტყერით. წასკლამდის ბევრი დრო აღარ დამარჩენია. ვინ იცის რა მომელოს?! ვი ფიქრა ახლად წვერ-ულღავ ამწვანებულმა სანდრომ და მოხუც მამას თავისი სტრვილი გამოუცხადა.

— კი შეილო, კი მამა... გადადი... ნახე გენაცვალე შენი მარჯვენით ვაშენებული ვენახი, უთხრა ცრებლებ მორეულმა ანდროიმ შეილს, პირი გაიბრუნა, განგებ რაღაცას ძებნა დაუწყო, რომ არ ეგრძობინებთ თავისი ნიღველი, არ დაუნახებებია ცრებელი წასასვლელად გამზადებულ საყვარელი შეილისათვის.

— ო, შენი ქირიმი, ვენახო! რა აბია! წიფლს საუცხოო მოსავალი იქნება. საწყალი მამაჩემი... ვინ მიმწვება ამ შემოდგომაზე? კიდევ კარგი რომ ჯერ სულ არ მოტყბილა, ჯერ კიდევ შეუძლია მუშაობა. დედამეც, დეითა, კარგათ არის. მაგრამ მალეც სიბერე თავისას გაიტანს... მაშინ რა ვშველებათ საწყლებს?! რა გაეწყობა! ართმევენ ერთად, ერთ იმედს. იწყება მათი ტანჯვა-ვაძმების დღეები...

— სანდრომ ვენახის შუაგულს მიმართა აქ იყო მისი საყვარელი ალია, აქ ისევ-

ვამავებია, სდ გაიჭრება ჩემი საფლავი აქ ჩემ საყვარელ სამშობლოში თუ უცხო ქვეყანაში? ამბობდეს: სულ ერთია უსულო სხეულს სადაც იხილავს მიწა... ვიცისა! რა უნდა ისა ბრძანოს და მე კი იმ აზრისა ვარ, რომ ძნელია სიკვდილი უცხო ქვეყანაში, უცხოთა შორის... მძიმეა, უცხო ქვეყნის მიწა!

— ვინ იცის იქნებ არც კი მოგვეცე... იქნებ მფარველი ამგვლოზმა ხელი დამაფაროს, გადამარჩინოს და დაბრუნდეს უკანვე, საყვარელ ადამიანებთან... რომ ვერა? რომ დამსაფლავოს უცხო ქვეყანაში მტრის გამოსროლილმა შეუბრალებელმა ტყვიამ? მაშინ ხომ უცხო მიწის სიმძიმეს ვერ ავიტან... საიქიოსაც დავიტანჯები... ოხ რა ძნელია ეს წუთი!... მივდივარ... ვტოვებ სახლ-კარს, ცოლ-შვილს... ვტოვებ სულზედ უტყებს სამშობლო მხრეს, სადაც დავიბადე და გავიზარდე, სადაც ვნახე და გავიცანი ეს წიფლი სოფელი... მივდივარ მაგრამ სად? ოხ რა ძნელია წასვლა იქ, სადაც უხარმარის სასაფლაოებს დაუღია პირი და ჯერ კიდევ ელის სიცოცხლით სავსე ახალგაზდებს... მივდივარ იქ, სადაც სიკვდილი გამეფებულა... მივდივარ!... სიკვდილის არ მეშინია. მხოლოდ ერთი რამეს ვერ შევრიგებოვარ ვერ მომინებებია: სად უნდა მოკვდეთ რომელი ქვეყნის მიწა დაეცრება გატყევებულ ჩემ სხეულს?! და მე მსურდა ჩემიანებში სიკვდილი!... მსურდა... მაგრამ რას ვამბობ... ვინ შეიდა ვინ სურვილი...

— დადხანს, დიდხანს იჯდა სანდრო

დადუმებული და მის მაღალ, გონიერ შუბლზე არაჩვეულებრივი მწუხარება აღბეჭდილყო.

— რამდენიმე ხნის შემდეგ სახე გაბრწყინებული ზეზე წამოხტა. გამარჯვებული მდდიღურება მიილა მისმა სახემ. მიხედ-მოიხედდა და დამშვიდებულმა ხმა მაღლა სთქვა:

— ო, ეს კარგი მოვიგონე... ეს კარგი აზრია. უთუოდ მფარველი ამგვლოზმა ჩამაგონა. აწი აღარ მეშინია. უშიშრად წავად უშიშრად შევეყრები სიკვდილს. ამ სიტყვების შემდეგ ხმებიდან ხელისხილი ამოილო, დააფინა მიწაზე, იწოა ერთი პეწევი თავისი ვენახის მიწა, ჩაყარა შიგ, შეჭკრა, ჯიბის ჩააბარა და სახლისაკენ გაემართა.

— აბა, დედი, ნულა დამავგინებთ მოატანა ჩემმა წასვლის დრომაც. ამ სიტყვებით მიმართა ვენახიდან დაბრუნებულმა სანდრომ თავის დედას.

— ახლავე, შეილო, დედა გენაცვალოს, ახლავე. გვაცქერიე კიდევ, შეილო ცოტა ხანს... ვინ იცის იქნებ მოსვლა დაგვიკანდეს. იქნებ რომელიმე ჩვენთა ვანი ვერაფერ დაგვსვლეთ ცოცხალი, ხომ იცი, შეილო, ან მოხუცებულობა ან ჯავრი მოგვიდებს ბოლოს. გველაპარაკე კიდევ ცოტა ხანს, ქირი მოგკამე შეილო...

— დიდი სიამოვნებით ავისრულებდი მეგ თხოვნას, დედილო, მაგრამ... დაგვესჯინა, დავესჯინა... სასტიკათ მოგვეპყრობიან თუ დანიშნულ ვადაზე არ გამოვცხადდით...

— ვე კი აღარ მასოვდა, შეილო, ახლავე, ძუძუებო, ახლავე...

— დადგინდები ანდრეას ოჯახი სუფრას შემოულსა. ქამენ მაგრამ ვი იმ ქამას... სმენ მარა ვი იმ სმას... ეთხოვებიან საყვარელ ოჯახის წევრს და ამისანა წუთებში ხომ ქამა და სმა ნაძალადგვია უფემურია. მხოლოდ ერთი მეორეს ვასამზნებებლად ჩვეულებას არ ულალატეს და სადღენგრძელვოსაც კი მიმართეს.

— შენი სადღენგრძელვო იყოს, შეილო, სანდრო მამამსულოდობის გამჩენმა დმერთმა გიწინამძღვროს... შეილობით წაგვიკანოს... და... შეილობით დაგამარუნოს... ვი ჩემს მოხუცებულობას!... ქალო, ედუკია, დალოცე შეილო... ხომ იცი დედის ლოცვა შეილისათვის სასარგებლოა...

— იცოცხლე, შეილო. სანდრო, დედამილოდობის გამჩენმა დმერთმა შეილობით დამიბრუნოს შენი თავი... ნუ დასწავს, შეილო, დმერთმა, შენი ცუდი საქმით, შენი დედის ძუძუები. ნუ გაძალდობს ისე შენი მოხუცი მამა, რომ შენზე ცუდი რამ გაეგონოს...

დალოცვილი იყავი, შეილო, გზაში, მგზავრობაში, შინ და გარეთ... ვი შენს დედას, შეილო, ნეტავი აქამდის არ მეცოცხალია...

— კერი ტასოზედ მიდგა. მაგრამ ტასომ ქიქის ხელში ადებდა და სადღერძელო ვერ მოახერხა. ძალზე ანთებულს სული ყელში მოეპჯინა და ლაპარაკის ნებას არ აძლევდა. ეს მშვენიერათ გაიგო სანდრომ, მან იგრძნო თუ რა ცუცხლი ტრიალდება მისი ამხანაგის არსებაში და რომ შემეშუბუქები საყვარელი

